כי נפלתי קמתי

הרב יהושע ויצמן

מדוע באמצע הפרשה יש אותיות נ' המופיעות הפוכות?
אמרו על כך, שהאותיות ההפוכות מבטאות את הבקשה שהקב"ה יהפוך את הקללה לברכה.
האות נ' היא גם לשון נפילה, כפי שאומרת הגמרא (ברכות ד' ע"ב): אמר רבי יוחנן: מפני מה לא נאמר נו"ן ב'אשרי', מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל, דכתיב (עמוס ה'): 'נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל'... אמר רב נחמן בר יצחק: אפילו הכי חזר דוד וסמכן ברוח הקדש, שנאמר (תהלים קמ"ה): 'סומך ה' לכל הנופלים'.

הנ' היא גם נפילה, אך יש בה גם את הכח של הפיכת הקללה לברכה.
הרב קוק מביא, על פי קדמונים (אורות התשובה י"א, א'): "מצד הבינה התשובה באה".
הבינה היא מעל למציאות. במציאות עצמה אין מושג של תשובה. מ"ט הפנים הם טהור או טמא. חטא שייך לצד הרע, ואי אפשר להפוך אותו לטוב.
אך כשמתעלים לשורש של המציאות, משם אפשר לשאוב כוחות להפוך זדונות לזכויות. את הכח של "סומך ה' לכל הנופלים", של הפיכת הקללה לברכה – שואבים משער הנ', מן הבינה.
חלקו הראשון של ספר במדבר עוסק במ"ט הפנים שאיתם ניתן לעלות אל הקודש, עד לפני שער הנ'. במדרגה זו, הקב"ה משפיע מן הארון את ההשפעה העליונה על העולם. ולאחר מכן, בחלקו השני של הספר, אנו פוגשים את הדינים שמקורם אף הוא בבינה, והם דורשים התמודדות ומאבק.
המבנה של ספר במדבר מזכיר ביטוי, שמופיע בתורה שלש פעמים בפרשת "כי תצא", אך הוא שייך גם לפרשתנו: "בדרך בצאתכם ממצרים". ביטוי זה נאמר על עמלק ועל עמון ומואב, שנלחמו בנו "בדרך בצאתכם ממצרים". הפעם השלישית שייכת לְמה שקורה בתוך עם ישראל (דברים כ"ד, ט'): "זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם".
פסוק זה קושר אותנו לסיום הפרשה, למרים שדברה באחיה משה, ועונש הצרעת שלקתה בו. זכירת מעשה מרים היא מצות עשה, שעניינה הוא לזכור את חומרתו של לשון הרע, כפי שכותב הרמב"ן (עשה ז'): "מצוה שביעית שנצטוינו לזכור בפה ולהשיב אל לבנו מה שעשה ית' למרים כשדברה באחיה, עם היותה נביאה, ואחיה גמול חסדה, ועל ידה ניצל, כדי שנתרחק מלשון הרע..."

בספרי דרשו (כי תצא רע"ה):
"בדרך", בשעת טירופכם, "בצאתכם ממצרים", בשעת גאולתכם.
הדרשה הזו מתאימה לפרשת השבוע שלנו. תחילת הפרשה היא בחינת "שעת גאולתכם". היציאה ממצרים וההליכה במדבר סביב המשכן הם ביטוי של גאולה. את פסוקי החצוצרות אנו מזכירים ב"שעת גאולתנו" – בתפילות יום העצמאות (במדבר י', ט'–י'):
"וְכִי תָבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצַּר הַצֹּרֵר אֶתְכֶם וְהַרֵעֹתֶם בַּחֲצֹצְרוֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאֹיְבֵיכֶם. וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם."

המשך הפרשה מתאר את ההליכה "בדרך". הדרך גורמת לבעיות (רש"י לבראשית י"ב, ב'):
שהדרך גורמת לשלשה דברים: ממעטת פריה ורביה, וממעטת את הממון, וממעטת את השם.

החיים בדרך הם בעייתיים. זה לא מקום ישוב, ועל כן כל דבר מופיע במדבר בצורה לא רגילה. אפילו המן גרם לבני ישראל להתלונן. בדרך הדברים לא במקומם, וכל דבר גורם לטענות ולתלונות.
שתי הבחינות הללו יחד בונות את המציאות, והכח להתמודד עם שתיהן נובע מהפרשיה שנמצאת ביניהן: "ויהי בנסע הארון". מן התורה ומארון העדות שואבים את הכח לחיות את החיים בצורה נכונה, עם כל המורכבות שבהם.

אנו חיים בדורנו את החיבור של "שעת טירופכם" עם "שעת גאולתכם". אנו עדיין בדרך, במסע לקראת הגאולה השלמה. יש במציאות החיים שלנו ערבוב של שתי הבחינות, ואנו צריכים לראות איך אנו מצליחים לחיות עם המורכבות הזו, ולשאוב כוחות מן המקור העליון להפוך את הקללה לברכה, ואת הבעיות לאתגרים שמרוממים את האדם ואת האומה.

מתוך שיעור שהועבר בתאריך ט"ז סיון תשע"ח
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

פינת הילדים

משימות חיפוש בפרשה ובהרש"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

1. על מה התלוננו העם?

(3 טענות)

2. כמה תנופות נאמרו בפרשה?

ומהי התנופה ?

3. איזה סימן מיוחד יש בפרשתנו ומה הוא מסמן לנו?

רמזים בעמוד הבא...

"ואכלתם לשובע, כי האדם אשר הוא משים כל מגמתו לעבודת הבורא ומשבר תאוותו, כל מה שאוכל, אפילו דבר מיעוט, הוא שבע, שאינו אוכל למלא כריסו"

(רבי קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין, בעל "מאור ושמש" על ויקרא כ"ה, י"ט)

משפחת ישיבת מעלות המורחבת מתאבלת על בוגריה אלון וייס וצור אברהם הי"ד ושולחת תנחומים מעומק הלב למשפחה. תהא נשמתם צרורה בצרור החיים

דברים לזכר צור אברהם הי"ד | שעיה דנטו | שיעור ד'

צור היה אחד החברים הכי טובים שלי, אחד האנשים הכי מיוחדים שפגשתי כל החיים.
הכי מצחיק שהכרתי. הכי שמח שהכרתי.
ולא היה מישהו שחשב על אחרים כמו צור.
השמחה של צור לא רק הייתה השמחה שלו, הייתה לו שמחה מדבקת, אי אפשר לא להיות שמח ליד צור.

אני זוכר לפני שלושה שבועות, לא היה לי את היום הכי טוב ולא הייתי במצב רוח טוב, יום שלא היה לי כח לדבר עם אף אחד, סתם היה לי יום כזה... אני ברכב ומקבל שיחה מצור, אני עונה ודרך הטלפון אני שומע את השמחה שלו את ה-"שעיה!!!!" שהוא צעק וישר הייתי במצב רוח טוב, דיברנו איזה חצי שעה והייתה שיחה עם מלא צחוקים וכו'... לא נורמלי איך רק מלשמוע אותו נדבקתי בשמחה שלו!

כזה מיוחד הוא היה. החשיבה של צור על אחרים גם היתה דבר מיוחד, כל שיחה שלי איתו הוא רצה לדעת איך אני, מה חדש איתי, קודם אני מדבר ואז הוא מדבר, ככה הוא תמיד היה.

הייתי גם החברותא של צור, למדנו כל יום בוקר וערב במשך שנה. בסדרי ערב הייתי יורד לשירותים ולשתות מים, הייתי מורח את הזמן כי לא היה לי כח ללמוד, אז כמובן שצור התחיל לעקוב אחרי ולוודא שאני באמת הולך לשירותים וכו'...
היתה פעם אחת שירדתי להכין תה, הכנתי שתי כוסות, אחת לי ואחת לצור. אז צור אמר לי "מה, זהו??" הייתי קצת מבולבל, לא הבנתי מה הוא רוצה ממני, ואז הוא אמר: תכין עוד ונחלק לאנשים בבית מדרש. זה מה שעשינו, ומאז היינו מכינים 15 כוסות תה כל ערב ומחלקים בבית מדרש.
צור היה זוכר בדיוק איזה אנשים רוצים תה עם סוכר ומי היה רוצה תה בלי סוכר, ובדיוק כמה סוכר להביא לכולם. כזאת חשיבה על אחרים היתה לו, מה הם רוצים ומה יעשה להם טוב.

יש כל כך הרבה דברים להגיד על צור. משהו נוסף מיוחד בצור זה שהוא נתן לכולם להרגיש הכי בנוח שלהם לידו, הוא לא שופט אף אחד. אני וכל מי שהכיר את צור באמת הרגישו הכי אמיתי שלהם כשהם היו עם צור. אפשר להרחיב עוד הרבה על צור אבל אני לא יודע איפה להתחיל ואיפה לסיים.
אוהב אותך צור, מתגעגע מלא.

דברים לזכר אלון ויס | אריאל ליבוביץ | מחזור י"ח

איך מסכמים היכרות וחברות של יותר מ30 שנה?
איך מסכמים אדם צנוע, מתוק, אבא, סבא, בן, אח, חבר, מורה, מדריך טיולים, לוחם, איש ציבור ועוד ועוד...
את הסיכום הכי מדויק אמרה ציפי אחותו: "אילון היה אדם שעשה מליוני מעשים קטנים שהפכו אותו לאדם גדול".

אילון אף פעם לא היה המצטיין או המוביל, אבל תמיד היה שם, עשה מה שצריך בצורה הכי טובה.
וב-50 שנים, כל המעשים הללו מתנקזים לאישיות בנויה ומעוצבת, אידאליסטית, שנכנסת מתחת לאלונקה איפה שרק צריך.

השיחה האחרונה שלנו מתמצתת את אילון: לפני שבוע וחצי הבן שלי שובץ למילואים בחטיבת מילואים שלנו (שאני ורוב החבר'ה שוחררנו ממנה לפני עשור ואילון התנדב להמשיך). הרמתי אליו טלפון, לא היה זמין אז התכתבנו. אמרתי לו ששמעתי שהם בדרך לעזה והבן מצטרף לחטיבה ושישמור לי עליו. הוא ענה לי בהקלטה שסוף סוף אכן יורדים לעזה (לא כשש אלי קרב אלא כרוצה להשתתף במערכה כי צריך), ושהוא מקווה שהבן יצטרף אליהם, ושברור שהוא ישמור עליו.

זו כל תורת אילון על רגל אחת - התנדבות בגיל 50 לשדה הקרב עם אכפתיות מהפלוגה, חברות ואחריות. והכל עם חיוך ובשמחה.
נוח בשלום על משכבך אילון יקר ואנחנו פה ננסה ללכת ולו במעט בדרכך.

דברים לזכר אלון ויס | צבי יהודה ויצמן | מחזור כ"ו

זכיתי שאלון היה "חברותא" שלי בכיתה ד'. אלון היה בשיעור ב' בישיבה והוא זה שהכניס אותי לעולמה של תורה ולימוד הגמרא (לאחר שזכיתי ללמוד עם אסף אחיו יבדל"א עד הגיוס שלו).

כילד, הוקסמתי מאישיותו ואהבתיו אהבת נפש של ילד המקבל יחס שווה ומיוחד מתלמיד הישיבה המבוגר.
אני זוכר את המעבר של אלון לישיבת בית אל, וחושב על זה היום שזה לא מובן מאליו האופן שבו אלון הסביר לי, כִּדַבֵּר תלמיד ישיבה לחברותתו, מדוע הוא מעדיף ללמוד בישיבה גבוהה ועוצמתית כישיבת בית אל. הוא ממש כאילו התלבט איתי ביחד על ההבדלים בין הישיבות, והיתרונות והחסרונות שבכל מקום.

גם אחרי שעזב, אלון הגיע לא פעם לבקר בישיבת מעלות, ותמיד דאג לפגוש אותי ולשוחח איתי. ממש הרגשתי שיש לי חבר, ופער הגילאים כמעט לא משחק תפקיד.
זיכרון נוסף שאני זוכר, זה את עצמי כילד קטן בכיתה ד' שהחבר שלו מתגייס בשיעור ב' לצבא. היתה קשה עלי פרדתו מאוד, ואני ממש זוכר את עצמי בוכה מגעגועים על החבר שנמצא רחוק ממני.

הבכי היום הוא גדול לאין שיעור על האבדה של יהודי טוב כפשוטו וכעומק המשמעות של זה.
אלון היה מלא ביראת שמים, מסירות לעם ישראל, עמידה על האמת, חברות אמת - כפי שניתן לראות גם את היחס שנתן לתלמידיו, ענוה עמוקה ורצון לתת לכל סביבתו כל הזמן ובכל מה שצריך.

כרב צבאי באוגדה 99 זכיתי גם להיות שותף בטיפול ובפינוי של אלון והבאתו לקבורה בהר הרצל הקדוש.
בהלוויתו, בעקבות דברי ההספד של הרב שלמה ויצן, רב היישוב פסגות, קיבלתי על עצמנו, בלי נדר, לאמץ שבט בעירנו לזכרו של אלון היקר והאהוב, שמעגלי ההשפעה שלו ממשיכים להתעצם ולהעמיק בעולם.
אלון חברי היקר, נוח על משכבך בשלום ותהא נשמתך צרורה בצרור החיים.

דברי הספד כפי שפורסמו בערוץ 7 | הרב מרדכי פרומר

דברי הספד לצור אברהם הי"ד:
צור אברהם תמיד היה עם חיוך של שמחת חיים, חיוניות.
אם בבית המדרש היה קם מהגמרא זה לא היה בסבר פנים חמורות אלא בשמחה. הלימוד וההימצאות בבית המדרש בנו אצלו נפש שמחה שמעורבת עם החברים, כולל חברים שלא היו במרכז החברתי, אלא במעגלים השניים והשלישיים. צור ידע לקחת אותם, להכיל אותם ולהכניס אותם למעגלים החברתיים.
היתה לו בהחלט שמחת התורה, שמחת לימוד התורה, והוא היה שייך לעבודת ה', לתפילה בתמימות וברוגע, הכול מתוך שלווה.
לא הייתה בו עצבנות ולחץ מהתורה אלא הכל בצורה טבעית ושמחה. היתה בו שקדנות ודיבוק חברים.

דברי הספד לאלון ויס הי"ד:
בדרך כלל, אלה שממשיכים בישיבות הסדר ורוצים להתגדל בתורה ולעסוק בחינוך, מינימום החלומות שלהם זה להיות ר"מ בישיבת הסדר, ראש כולל או ראש ישיבת הסדר. אצל אילון ויס העיסוק בחינוך היה לציבור של תיכונים דתיים ונוער בגיל צעיר. זו עבודה סיזיפית עם פחות יוקרה תורנית, אבל הרבה יותר מסירות וקשר לתלמידים, אהבת הבריות ואכפתיות מהנוער מאשר להפציץ חידושי תורה. אצלו זה היה לכתחילה - לא משהו בדיעבד.
זו נקודה חינוכית, לעניות דעתי, שהיא מאוד חשובה כלקח לתלמידים שיכולים לפעול הרבה דווקא בחינוך של עמך בית ישראל. הוא לקח זאת כמשימה לכתחילה, כמתיישב בפסגות יצא לעם ולא הסתמך על החינוך של תלמידי היישובים ביש"ע אלא במקומות כלליים יותר. זו בהחלט הרוח של ישיבת מעלות, לא להסתגר בד' אמות שלנו אלא להאיר ולהקרין.
הוא לא רק היה מושפע מהישיבה אלא גם מאחיו הגדול יבדל"א אסף ויס, שהקים את תנועת מעגלים שמטרתה לרומם את הנוער.
אצל אילון הכול היה מתוך שמחה, חיוך, אהבת הזולת, זה לא היה משהו מאולץ מהשפה ולחוץ, זו הייתה האישיות שלו - לאהוב את התלמידים ועבודת הקודש בחינוך של כלל ישראל.

(מתוך ילקוט מהר"ם מרוטנבורג, מהדורת "מרגליות", מרגליות הסדרות, מרגליות "מרגליות", מרגליות הסדרות, מרגליות "מרגליות", מרגליות הסדרות, מרגליות